

Provincieburgers en hun vertegenwoordigers

bevindingen uit het kiezersonderzoek
in provincies en waterschappen van
2023

Uitgevoerd door onderzoekers van Universiteit Utrecht
(coördinator), Universiteit Leiden en Universiteit Twente

Hans Vollaard

**Burgers en
boeren in
beweging**

Het kiezersonderzoek in provincies
en waterschappen van 2023

Het kiezersonderzoek: waarom, wat en hoe

Waarom?

- Naast nationale, lokale en Europese kiezersonderzoeken sinds 2020 ook kiezersonderzoeken in provincies en waterschappen
- Op deze manier systematisch in beeld wat inwoners vinden van en doen in hun provinciebestuur
- Vergelijkingen mogelijk in tijd, met provinciale politici en bestuurders, en met andere bestuurslagen

Wat?

- Vragen over:
 - *Opkomst*: Waarom wel/ niet stemmen
 - *Partijkeuze*: waarom op bepaalde partij gestemd
 - *Relatie met provinciebestuur*: betrokkenheid, bekendheid, andere vormen van participatie

Hoe?

- Vragenlijst ontwikkeld met betrokkenen (zoals Statenlidnu, BZK en Kiesraad)
- Dag na verkiezingen vragenlijst uitgezet, ingevuld door ruim 2800 mensen

Provinciaal burgerschap: beperkt ervaren

Aspect	Gegevens PWKO 2023
Invloed op dagelijks leven	38% (zeer) belangrijk Meer in Zeeland, Drenthe en Fryslân Minder in Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Gelderland
Gevoel van verbondenheid	58% (zeer) verbonden Meer in Zeeland, Limburg, Fryslân, Drenthe en Groningen Minder in vier Randstadsprovincies
Interesse in provinciale politiek	46% tamelijk tot zeer geïnteresseerd; 55% niet geïnteresseerd Meer onder theoretisch opgeleiden en ouderen Meer in Fryslân, Drenthe, Zeeland en Limburg Minder in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Provinciaal burgerschap: beperkte kennis

Aspect	Gegevens PWKO 2023
Tevredenheid functioneren provinciale democratie	55% tamelijk tot zeer tevreden Meer onder mensen die meer verbonden en meer geïnteresseerd zijn
Vertrouwen personen en instellingen	33% tamelijk tot heel veel vertrouwen in Provinciale Staten 27% tamelijk tot heel veel vertrouwen in Gedeputeerde Staten 32% tamelijk tot heel veel vertrouwen in Commissaris van de Koning Meer in Drenthe en Fryslân en onder theoretisch opgeleiden Minder in Noord-Brabant en Groningen
Tevredenheid over functioneren instellingen	5,5 voor Gedeputeerde Staten; 5,4 voor Provinciale Staten (Schaal 0-10) Lager onder mensen met minder vertrouwen
Politiek cynisme	10% eens: Het maakt niet uit op welke partij ik stem voor toekomst mijn provincie 18% eens: Statenleden geven niets om mening van mensen zoals ik 24% eens: Mensen zoals ik hebben geen enkele invloed op provinciepolitiek

In all gevallen vaak het antwoord: "ik weet het niet"

Burgerschap: verkiezingen beperkt provinciaal

Aspect	Gegevens PWKO 2023
Volgen provinciale verkiezingscampagne	21% <i>niet</i> (ook geen posters zien hangen)
Bekendheid politiek	77% kent <i>geen</i> partijen in coalitie; 21% noemt een of meer partijen 73% kent <i>geen</i> kandidaat voor Provinciale Staten
goed idee van belangrijkste kwesties in provincie	19% wel
Verklaringen opkomst	Vooral algemeen gevoel van burgerplicht van belang
Verklaringen stemgedrag	Er is overeenkomst in inhoudelijke standpunten tussen kiezer en partij Nadrukkelijk samenhang met tevredenheid over <i>nationale</i> regering (dus of partij van oppositie of coalitie in <i>nationale</i> politiek deel uitmaakt)

Statenleden een zwak inhoudelijk mandaat

- Inhoudelijke boodschap van verkiezingen beperkt
 - Opkomst 58%; standpunten van niet-stemmers wijken wat af
 - Mensen stemmen deels om niet provincie-gebonden redenen: burgerplicht; nationale politiek; ze kennen belangrijkste kwesties in provincie vaak niet
- Statenleden moeten na de verkiezingen achterhalen wat inwoners precies willen
 - Participatie logisch, maar beperkt: 8% (verhoudingsgewijs meer stemmers)
 - Belang van vertegenwoordigende werk Statenleden
 - Wens inwoners: afwegen alle belangen (zie mijn kennisclip www.statenlidnu.nl)
 - Spanningsveld: na participatie toch nog eigen afweging door Staten

De informatie in deze presentatie is met zorg samengesteld,
maar er kunnen geen rechten ontleend worden aan de inhoud.